

**רעיונות
קצרים
ומעובדים**

מתורת בעל ההילולא

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו זי"ע, שכתב על לימוד תורת אביו ביום ההילולא שלו: "ועלי החוב והזכות גדול להציע ולבקש וכו' - ללמוד בהתוועדות מתורתו"¹, מוגש בזה לקט של "פרורים משולחן גבוה", מספר רעיונות קצרים מתורתו של בעל ההילולא, כ"ק הרה"ג הרה"ח המקובל וכו' רבי לוי יצחק שניאורסאהן נ"ע, כתובים בשפה שווה לכל נפש.

תורתו של רבי לוי יצחק עמוקה היא, בלולה מסוד ומרמז, וחלקה כתוב בתמציתיות מחמת המחסור בדיו ונייר בשנות גלותו בקזחסטן. מטבע הדברים, רבים רואים אותה כ'ספר חתום', כאילו אדם מן השורה אינו יכול ללמוד אותה, ולכן נמנעים מלעסוק ולעיין בה.

אמנם עמוקה היא, אבל אין כל סיבה להירתע ממנה. עם מעט רצון וסבלנות ניתן ללמוד אותה ולהתענג מעושרה ומשפע נביעתה. הרבי רצה שילמדו את תורת אביו, ובכל התוועדות ביאר קטע מתורתו, ובכך הוא גם העביר לנו מסר שהדבר אפשרי גם לאנשים כערכנו.

ביומן זכרונותיה כותבת הרבנית חנה ע"ה: "אני מאחלת לעצמי שאזכה לראות בהדפסת מכתביו של בעלי ז"ל הנמצאים בכתובים, כדי שייצא לאור משהו מתורתו של "מעין הנובע" שכזה, שלא הפסיק לרגע מלחשוב בדברי תורה .. רצוני עז שהדבר יתבצע, ותקוותי שבסופו של דבר כך יהיה"².

ביום ראשון כ"ז תמוז תשמ"ט, עברו לפני הרבי בחלוקת הדולרים, שני יהודים מארה"ק העוסקים לפרנסתם במסחר בעתיקות יודאיקה. כמה שנים לפני כן הם מצאו בהשגחה פרטית כתב-יד מתורתו של רבי לוי יצחק ושלחו אותו לרבי.

1. הוספה למכתב כללי-פרטי, בכתב-יד-קודש, מוצאי תשעה באב תשד"מ
2. חוברת לה

בעברם לפניו, אמר אחד מהם לרבי אודות כתב יד זה: "אני עוסק בעתיקות ("מיט אלטע זאכן"), ובדרך פלא מצאתי זאת בגניזה", והוא ביקש ברכה להצלחה.

הרבי השיב לו: "אין זה "אלטע זאכן" (דברים ישנים), זה לא רק "כחדשים", אלא "חדשים ממש". ישנם אלפי יהודים שכבר לומדים בזה, וימשיכו ללמוד בזה גם בעתיד, וכיוון שיהודים כה רבים מוסיפים בלימוד התורה בזכותך, תהיה לך הרחבה ממש. בשורות טובות, והצלחה רבה בכל העניינים".

מאז כ"ף אב בשנה שעברה, בכל שבוע אני לוקח רעיון קצר מתוך עושר תורתו של רבי לוי יצחק מנסה לכתוב אותו בשפה פשוטה, ושולח לקבוצה של שלוחים ברחבי תבל.

בחוברת זו ליקטתי כמה מרעיונות אלו, על חומש שמות, מתוך הספר שייצא לאור בבוא היום.

גודל תקוותי כי בכך נגרום נחת רוח לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, נמלא את רצונה של אמו הרבנית חנה, וזכותו של בעל ההילולא תעמוד לכל הלומדים את תורתו בכל המצטרך, מנפש ועד בשר.

אלי' וולף

ערב יום ההילולא כ"ף מנחם אב ה'תשע"ח

שמות

איש מצרי

כאשר בנות יתרו חוזרות לביתן מוקדם מהרגיל, ואביהן שואל אותן "מדוע מיהרתן בוא היום", הן משיבות לו: "איש מצרי הצילנו מיד הרועים".¹

הן מכנות את משה רבינו בתואר "איש מצרי", ולא רק הן מכנות אותו כך, אלא גם התורה רואה צורך לציין זאת במפורש.

מובא בזוהר, שמשה רבינו מכונה בתורה בתואר זה, כי "ותמן אתיליד, ותמן אתרבי, ותמן אסתליק לנהורא עילאה".² שם, במצרים, משה רבינו נולד, שם הוא גדל והתחנך, ושם הוא התעלה לאור העליון. שלושת התקופות הללו בחייו של משה רבינו היו "תמן", במצרים, ומשום כך הוא מכונה בתואר "איש מצרי".

בביאורו לזוהר מבאר רבי לוי יצחק, ששלושת הלשונות "אתיליד", "אתרבי", "אסתליק", הם לנגד שלושת סוגי המוחין שישנם בשלושת התקופות בחיי האדם. מוחין של "עיבור", מוחין של "יניקה", ומוחין של "גדלות".

בעת לידתו, "אתיליד", היה לו "מוחין דעיבור" בשלמותם, כאשר הוא גדל, "אתרבי", היה לו "מוחין דיניקה" בשלמותם, וכאשר "אסתליק לנהורא עילאה", היה לו "מוחין דגדלות" בשלמותם.

הוא מביא מכתבי האריז"ל שבתקופות חדשות בחיי האדם הוא זקוק לחיזוק מיוחד, וכפי שהאריז"ל³ מבאר על הפסוק "ויתחזק ישראל" הנאמר אצל יעקב אבינו, וכן בביאורו על הפסוק "רק חזק ואמץ" הנאמר אצל יהושע בן נון.

וראה זה פלא. רבי לוי יצחק כותב: כיון שהיו למשה רבינו, שלושת ה"מוחין" הללו, בכל אחת מן התקופות הללו, כך שהוא נצרך שלוש פעמים ל"חזק" - לכן הגימטריה של המילה "משה", 345, היא בדיוק הגימטריה של שלוש פעמים המילה "חזק", 115 כפול 3 = 345.

1. שמות ב, יח-יט

2. זוהר חלק א, ו ע"ב

3. לקוטי תורה להאריז"ל, פרשת ויחי

ובלשונו של רבי לוי יצחק: "הג' בחינות מוחין דעיבור דיניקה דגדלות, שכולם היו במשה, שזהו מה שמשה גימטריה ג' פעמים חזק, שהוא לנגד הג' בחינות מוחין הללו".

בהמשך הדברים כותב רבי לוי יצחק, שחייו של משה רבינו באים לידי ביטוי במילה "מצרי".

משה רבינו נולד כאשר עם ישראל היה במצרים מאה ושלושים שנה. אמו יוכבד נולדה "בין החומות" בעת כניסת יעקב ובניו למצרים, והיא ילדה את משה רבינו כאשר היא היתה בת 130⁴.

ומשה רבינו גאל את עם ישראל ממצרים, בתום מאתיים ועשר שנה להיותם שם.

הדבר בא לידי במילה "מצרי", כאשר נחלק אותם לשניים: "מצ" "רי".

הגימטריה של "מצ" היא 130, לנגד לידתו של משה רבינו, בשנת ה-130 לירידת עם ישראל למצרים, והגימטריה של "רי" היא 210, לנגד גאולת עם ישראל ממצרים על ידי משה רבינו לאחר 210 שנות גלות.

ובלשונו של רבי לוי יצחק: "כי משה נולד כשהיו ישראל במצרים ק"ל שנה, שיוכבד היתה אז בת ק"ל שנה, זהו מ"צ דמצרי, גימטריה ק"ל, והוציא את ישראל ממצרים כשהיו שמה ר"י שנה, זהו ר"י דמצרי".

(לקוטי לוי יצחק בראשית עמוד א)

4. סוטה יב, (הובא ברש"י על הפסוק שמות ב, א)

וארא

ארבע הכוסות, חג הפסח והגבורה הממותקת

בפרשת וארא אומר הקב"ה למשה רבינו את ארבע לשונות הגאולה: "והוצאתי .. והצלתי .. וגאלתי .. ולקחתי..."¹, וכנגד ארבע לשונות אלו, אנו שותים בחג הפסח ארבע כוסות.

מתוך ארבע כוסות אלו, שניים מהם ייחודיים לליל הסדר. הכוס הראשונה, עליה אומרים הקידוש, כמוה אנו שותים בכל שבת וחג, ואינה ייחודית לחג הפסח. הכוס השלישית עליה מברכים ברכת המזון, כמוה יש לאורך השנה. אך השנייה והרביעית, עליהם אומרים את ההגדה ואת ההלל, את סיפור יציאת מצרים - הם ייחודיים לחג הפסח, ומסמלים את תוכנו.

מהו תוכנו של חג הפסח: למרות ששלוש הרגלים, פסח שבועות וסוכות, הם כנגד שלושת האבות, אברהם יצחק ויעקב, כך שחג הפסח הוא כנגד אברהם, והדבר בא לידי ביטוי בדבריו של אברהם לשרה "לושי ועשי עוגות"², ואמרו חז"ל "פסח היה", ואברהם הוא מדת החסד - מכל מקום בחג הפסח ישנה גם בחינת מידת הגבורה. ובלשונו של רבי לוי יצחק: "ואדרבה, עיקר ענין יציאת מצרים היה על ידי בחינת גבורות".

והוא מביא כראיה לדבריו: על הפסוק "לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת וגו"³, אומרים חז"ל: "הגדולה - זו מעשה בראשית .. והגבורה - זו יציאת מצרים"⁴. כך שיציאת מצרים קשורה עם גבורה. כמו-כן, יצחק אבינו, שמידתו היא מידת הגבורה, נולד בחג הפסח. והברכות שיצחק אבינו ברך, "מטל השמים"⁵ - הוא ברך אותם בערב חג הפסח, "שאז אוצרות טל נפתחין"⁶.

1. שמות ו, 1-2

2. בראשית יח, 1

3. דברי הימים א כט, יא

4. ברכות נח ע"ב

5. בראשית כז, כח

6. פרקי דרבי אליעזר, לב

יצחק אבינו אכל אז, לפני שבירך את יעקב, "שני גדיי עזים", שהם כנגד "קרבן פסח וקרבן הגיגה", ועזים - כותב רבי לוי יצחק "גדיי עזים הם בחינת גבורות", ומלבד העזים, רבקה שלחה גם "את הלחם אשר עשתה", שהוא מצות, ויעקב אבינו הביא לאביו יין, "ויבא לו יין", שהוא יין של ד' כוסות, ויצחק אבינו אכל ושתה את כל אלו. כותב רבי לוי יצחק: "מובן מזה, שכל אלו, פסח מצה וכוסות, שייכים לבחינת גבורות".

יתרה מזו: "מצה" מובנה גם מצה ומריבה, בבחינת "ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע"⁸, והרגזה, מהותה היא גבורה. (ובמקום אחר כותב רבי לוי יצחק, שהגימטריה של "רוגז" 216, היא אותה הגימטריה של "הא לחמא עניא", ואותה הגימטריה של המילה "גבורה"⁹), ולמרות שיש שלוש מצות, אבל עיקר מצוות מצה היא המצה האמצעית, כנגד "לוי", המסמל גבורות. על חלקה הקטן אנו מברכים "על אכילת מצה", ואת חלקה הגדול אנו אוכלים לאפיקומן.

גם ה"יין" של ארבע הכוסות, "יין" בחינתו הוא גבורות, והמילה "כוס", היא בגימטריה 86, כמו השם המסמל את הגבורה, שם "א-להים". והמצווה מן המובחר היא דווקא לשתות יין אדום, שמראה האדום מבטא גבורות, זאת בנוסף לאמור לעיל, שעיקר הכוסות של ליל הסדר הם הכוס השניה והרביעית, הקשורות עם יציאת מצרים, "לך ה' .. הגבורה", וכן "אלו הב' הם בינה וגבורה".

גם צליית בשר ה"פסח", מסמל גבורות. יש לצלות אותו על האש, המסמלת גבורות, וחז"ל קבעו שיש לצלות את הבהמה על גבי "שפוד של רימון"¹⁰, שרימון, שמיקומו הוא החמישי בשבעת המינים, כנגד המידה החמישית, ספירת ההוד, שהיא האחרונה בקו השמאל, קו הגבורות.

ה"מרור", כל מהותו היא מרירות וגבורה, והמשנה מונה חמשה מיני מרור, כנגד ה' גבורות.

ואומר רבי לוי יצחק: "והרי השלשה דברים שבפסח, דהיינו "פסח מצה מרור", הינם בגימטריה 729, אותה הגימטריה של השם "קרע שטן" "שהוא השם שבגבורה" בלשונו של רבי לוי יצחק.

7. בראשית שם, ט

8. ברכות ה ע"א

9. לקוטי לוי יצחק תנ"ך ומאמרי חז"ל עמוד נ

10. פסחים, פרק ז, משנה ז

"הרי שכל ענין פסח, הן הפסח עצמו והמצה והמרור והכוסות, כל זה הוא בחינת גבורות". ומוסיף רבי לוי יצחק וכותב: שראשי התיבות של המילים "פסח, מצה, מרור, כוסות" הוא בגימטריה 180, המרמז על מספר שנות חייו של יצחק, ק"פ שנה, שהינו גבורות, והוא נולד, כאמור, בחג הפסח.

ומסיים רבי לוי יצחק וכותב: **"אך הם בחינת גבורות ממותקות שנמתקו בחסדים, זהו שיום-טוב פסח הוא בחינת חסד".**

(לקוטי לוי יצחק שמות-דברים, עמוד רעט-רפא)

בא

תפילין וחיים

בסוף פרשת בא מופיעות בתורה הפרשיות "קדש", ו"והיה כי יביאך" הנמצאות בתוך 'בתי' התפילין שאנו מניחים על היד ועל הראש.

בהוראתו של כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ¹, החל הרבי להניח תפילין "שמושא רבא", וכפי הנראה הרבי כתב על כך לאביו, רבי לוי יצחק נ"ע.

ובמענה להודעה זו, כותב לו אביו² "הנך כותב שהתחלת להניח תפילין דשמושא רבא, לוא יהא כן .. ויהי' ה' בעזרך להרגיש המוחין שבתפילין הללו גם-כן, ויהיו לכם חיים ארוכים טובים ונעימים"...

הנביא ישעיהו אומר: "ה' עליהם יחיו, ולכל בהן חיי רוחי, ותחלימני והחיניני"³. מכך שהפסוק אומר "ה' עליהם - יחיו", אומרים חז"ל ש"כל המניח תפילין מאריך ימים"⁴. הנושאים את שם "ה' עליהם", בתפילין, יזכו לאריכות ימים, "יחיו".

מבאר על כך רבי לוי יצחק במכתבו זה לרבי, שבפסוק נאמר שלוש פעמים "חיים": יחיו, חיי, והחיניני. הדבר מרמז של שלוש זוגות התפילין, רש"י, ר"ת ושימושא רבא, ששלושתם מרומזים בפסוק "שמר תם וראה ישר כי אחרית לאיש שלום"⁵. [תם", רבינו תם. "ישר", אותיות רש"י, "איש שלום", שמושא רבא, ששמו הוא הגאון שר שלום].

שלושת זוגות התפילין הללו הם כנגד הספירות: כתר, חכמה ובינה, וכנגד שלושת סוגי ברכות ה"חיים": ארוכים, טובים, ונעימים.

רבי לוי יצחק מוסיף וכותב, ששלושת סוגי ה"חיים", מכוונים כנגד שלושת צרכי האדם: בני, חיי ומזוני. כי שלושתם, גם "בני" ומזוני" נקראים "חיים". וכדברי חז"ל

1. ראה 'רשימת היומן', כסלו תרצג (עמוד רצו)

2. ב"ט טבת תרצ"ט

3. ישעיהו לח, טז

4. מנחות מד

5. תהלים לז, לז

"עני חשוב כמת"⁶, כך ש"מזוני" נקרא חיים, וחז"ל שם מגדירים כמת גם את "מי שאין לו בנים", כך שגם "בני" נקרא חיים.

כך ששלושת זוגות התפילין הם כנגד שלושת הפעמים "חיים" הנאמרים בפסוק, וכנגד שלושת פרטי החיים, בני חיים ומזוני, וכנגד שלושת הספירות כתר חכמה ובינה.

ואומר רבי לוי יצחק: "ובני, בעיקר שייכים לתפילין דשימושא רבא, שהם בכתר, ומשם נמשך בני", (כך שהוא מכוון במכתבו שהודות להנחת תפילין אלו, יימשך "בני").

רבי לוי יצחק ממשיך ומרחיב בקשר שבין תפילין דשימושא רבא, "איש שלום", עם ספירת היסוד, ובין הדברים הוא כותב, שיסוד, הספירה השייכת ליוסף, עליו נאמר "בן פורת יוסף"⁷, והמילה "פורת" עם הכולל שלה, היא בגימטריה 687, זהה לגימטריה של המילה "תזריע", בפסוק "אשה כי תזריע וילדה זכר"⁸. והוא מקשר את התפילין עם "בני", בכך שצריך להניחם "במקום שמוחו של תינוק רופס"⁹.

הקשר עם ספירת היסוד בא לידי ביטוי בכך ששלושת אופני ה"חיים", של בני חיי ומזוני, שלוש פעמים "חיים", 68 כפול 3 = 204, הם בגימטריה המילה "צדיק", מהפסוק "צדיק יסוד עולם"¹⁰.

ומסיים רבי לוי יצחק את מכתבו זה לרבי: "ובכן יהי רצון וחפץ מלפני השי"ת .. שתזכרו ותפקדו במהרה בבני חיי ומזוני רויחי, ותחיו חיי ענג".

(לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש תכב-ג)

6. נדרים ז

7. בראשית מט, כב

8. ויקרא יב, ב

9. שולחן ערוך הלכות תפילין סימן כז, יד

10. משלי י, כה

בשלה

קו האמצעי נוטה לחסד

שלושה 'קווים' ישנם: קו הימין, חסד. קו השמאל, גבורה. וקו האמצעי, הכולל ומחבר את שני הקווים, תפארת. למרות שהקו האמצעי כולל הן את קו החסד והן את קו הגבורה, ולכאורה אין בו נטייה יתרה מסוימת לאחד הקווים, מכל מקום קו האמצעי נוטה יותר כלפי קו החסד.

בלולב אנו אוגדים שלושה הדסים, כנגד שלוש הספירות חסד גבורה ותפארת, ומציבים אותם: האחד בימין הלולב, לנגד ספירת החסד, והשני משמאלו, לנגד ספירת הגבורה, והשלישי באמצע, לנגד ספירת התפארת. אך מכל מקום, כותב רבי לוי יצחק: "צריך להיות נוטה וסמוך יותר להדס הימני, מלהדס השמאלי". כי התפארת נוטה כלפי חסד.

שלוש האבות, אברהם יצחק ויעקב, מסמלים את שלוש הספירות: אברהם, חסד. יצחק, גבורה. יעקב, תפארת. ולמרות שיעקב מאחר בתוכו את שני הקווים, מכל מקום, כאשר הקב"ה מתגלה אליו אחרי חלומו על הסולם המוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, הוא אומר לו: "אני ה' אלוקי אברהם אביך ואלוקי יצחק". השיוך "אביך", נאמרת ליעקב רק ביחס לאברהם, חסד, ולא ביחס ליצחק, גבורה.

כי התפארת, עם היות שהיא כוללת את שני הקווים גם יחד, היא נוטה יותר כלפי חסד.

בדומה לזה אנו מוצאים גם בסדר האל"ף בי"ת. יש שלושה אופנים בסדר כתיבתם. סדר ישר, של "מוסיף והולך". סדר למפרע, של "פוחת והולך", וסדר הכולל את שני הסדרים גם יחד.

הסדר של "מוסיף והולך", הוא: א', ב', ג', ד' וכן הלאה. זהו הסדר שמצד החסדים (בדומה לסדר הדלקת נרות חנוכה של "מוסיף והולך", שהוא דעת בית הלל, שבחינתם היא חסדים).

הסדר של "פוחת והולך", הוא: ת', ש', ר', ק', וכן הלאה, וזה סדר למפרע, שמצד הגבורות (בדומה לסדר הדלקת נרות חנוכה לדעת בית שמאי, שבחינתם היא גבורות).

וישנו סדר הכולל את שניהם יחד: א"ת, ב"ש, ג"ר ד"ק וכן הלאה. זהו סדר הכולל הן את הסדר הישר, של מוסיף והולך, והן את הסדר למפרע, של פוחת והולך. זהו סדר של קו האמצעי, קו התפארת.

אך למרות שסדר זה של קו התפארת כולל את שני הקווים יחד, מכל מקום הוא "נוטה לחסדים". סדר האותיות פותח באות א', האות הפותחת את סדר קו החסדים, ולא באות ת', האות של קו הגבורות.

ובלשונו של רבי לוי יצחק: "האותיות בסדר ישר דמוסיף והולך, הן קודמין בו להאותיות דסדר למפרע דפוחת והולך, כי הא"ב הוא בסדר א"ת ב"ש, ולא ת"א ש"ב כו".

הדבר בא לידי בפרשת בשלח בה מופיעים שלושת הפסוקים המרכיבים את שם ע"ב. הפסוקים "ויסע .. ויבא .. ויט". בכל אחד משלושה פסוקים אלו יש ע"ב אותיות, והשם הקדוש ע"ב נכתב באופן הבא:

הפסוק הראשון, "ויסע", נכתב (ברצף, ללא רווחים) מימין לשמאל. הפסוק "ויבא" נכתב תחתיו אך משמאל לימין, למפרע, כאשר האות ו' של המילה "ויבא" היא האחרונה בשורה, ולפניה האות י', ולפניה האות ב', וכן הלאה. והפסוק "ויט" נכתב תחת שניהם, והוא נכתב בסדר ישר, מימין לשמאל.

(כך שיש שלוש שורות זו תחת זו, והשם ע"ב, הינו רצפים של שלוש אותיות זו מעל לזו. השם הראשון המרכיב אותו הוא השם וה"ו (המוכר לנו מתפילות חג הסוכות "אני והו הושיעה נא"), האות ו' הפותחת את הפסוק "ויסע", האות ה' המסיימת את הפסוק "ויבא", האות האחרונה של המילה "הלילה", והאות הראשונה הפותחת את הפסוק "ויט").

גם בסדר הפסוקים הללו, אנו רואים את אותו הסדר: הפסוק הראשון, "ויסע", שהוא לנגד אברהם, חסדים, נכתב בסדר ישר. הפסוק האמצעי, "ויבא", שהוא לנגד יצחק, גבורות, נכתב למפרע. והפסוק השלישי, "ויט", שהוא לנגד יעקב, תפארת, הוא דומה לקו החסדים, וגם הוא נכתב בסדר ישר.

(לקוטי לוי יצחק, פסוקי תנ"ך ומאחז"ל, עמוד נא-נב)

2. שמות יד, יט-כא

3. ראה רש"י ד"ה "אני והו", מסכת סוכה מ"ה.

יתרו

אורי'אן תליתאי לעם תליתאי

בקשר למתן תורה, אומרים חז"ל: "ברוך רחמנא דיהב אורי'אן תליתאי, לעם תליתאי, על ידי תליתאי, ביום תליתאי, בירחא תליתאי" [ברוך הקב"ה שנתן תורה משולשת (תורה, נביאים, כתובים), לעם משולש (כהנים, לויים, ישראלים), על ידי שלישי (משה, שנולד אחרי מרים ואהרן), ביום השלישי (לפרישה), בחודש השלישי (חודש סיון, השלישי מניסן)].

אומר רבי לוי יצחק: שהמספר 'שלוש' במתן תורה, הוא הן מצד המשפיע, התורה, והן מצד המקבל, עם ישראל.

על יסוד דברי הפסוק: "עלית למרום שבית שבי, לקחת מתנות באדם"², אומר המדרש: שמשה רבינו נטל-קיבל את התורה בשלושה אופנים: שבי, לקיחה, מתנה. "בנוהג שבעולם, הנכנס למדינה נוטל דבר שאין עין בני המדינה עליו, ומשה - עלה למרום ונטל את התורה שהיו הכל נושאים עיניהם עליה, הוי, "עלית למרום שבית שבי". יכול מפני ששבה אותה, נטלה חנם, תלמוד-לומר "לקחת מתנות באדם", בלקיחה נתנה לו. יכול יהא חייב ליתן לו דמים, תלמוד-לומר "מתנות", במתנה נתנה לו"³. משה רבינו קיבל אותה בשלושה אופנים.

לימוד התורה, צריך להיות בשלוש בחינות של "מיץ" שבתורה, כדברי הפסוק "כי מיץ חלב יוציא חמאה, ומיץ אף יוציא דם, ומיץ אפים יוציא ריב"⁴. כדברי חז"ל: "במי אתה מוציא חמאה של תורה, במי שמקיא חלב שינק משדי אמו עליה. ומיץ אף יוציא דם, כל תלמיד שכועס עליו רבו פעם ראשונה ושותק, זוכה להבחין בין דם טמא לדם טהור. ומיץ אפים יוציא ריב, כל תלמיד שכועס עליו רבו פעם ראשונה ושניה ושותק, זוכה להבחין בין דיני ממונות לדיני נפשות"⁵.

ולנגד שלושת הבחינות שבתורה, אנו מברכים עליה בכל בוקר שלוש ברכות: "ברוך

1. שבת פח

2. תהלים סח, יט

3. שמות רבה כח

4. משלי ל, לג

5. ברכות סג

אתה ה' .. על דברי תורה", "והערב נא .. ברוך אתה ה' המלמד תורה לעמו ישראל", "ברוך אתה .. אשר בחר בנו .. ברוך אתה ה' נתן התורה", ומיד לאחר מכן אומרים את ברכת כהנים, שיש בה שלושה פסוקים.

כמו שהתורה, המשפיע, היא "אוריין תליתאי", כך גם המקבל, עם ישראל, "עם תליתאי".

בעת מתן תורה הקב"ה מכנה את עם ישראל בתואר "והייתם לי סגולה", ובלשונו של רבי לוי יצחק: "והייתם לי סגולה, סגו"ל דוקא, ג' נקודות". בניקוד "סגול", יש שלוש נקודות.

כיון שהן התורה והן עם ישראל הם "משולשים", לכן רב יוסף היה מבקש שיערכו לו בחג השבועות "עגל משולש" ומבאר רש"י "שלישי לבטן, ומובחר הוא": "רב יוסף ביומא דעצרתא אמר: "עבדי לי עגלא תלתא", אמר: "אי לאו האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא".

רבי לוי יצחק מרחיב ומבאר ש"עולם התיקון" הוא בן ג' קוין (ושלושת הקוין של עולם התיקון אינם נפרדים זה מזה, אלא מחוברים האחד עם זולתו), ולנגד זה, רב יוסף ערך "עגלא תלתא", כי רב יוסף (שספירתו של יוסף היא ספירת היסוד), מאחד ומחבר את ששת המדות, ז"א, עם ספירת המלכות. ובלשונו של רבי לוי יצחק: "כמו בתיקון ג' קוין, והיינו העגלא תלתא שעבדי רב יוסף בעצרת, תלתא דוקא. והעושה הוא רב יוסף, שיוסף מייחד זו"נ".

הקשר בין רב יוסף לחג השבועות, מרומז גם בגימטריה של שמו, "יוסף".

בחג השבועות מורה התורה להביא "שתי הלחם", ופעמיים המילה "לחם" (ל=30, ח=8, מ=40 = 78. כפול 2 = 156), בדיוק הגימטריה של "יוסף" (י=10, ו=6, ס=60, ה=80 = 156). ובלשונו של רבי לוי יצחק: "שיוסף הוא מייחד זו"נ, והוא גימט' ב' פעמים לחם, הוא השתי הלחם שבשבועות".

(לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש, עמוד רעח)

6. שמות יט, ג

7. פסחים סח

משפטים

שבת ורפואה

חז"ל אומרים "הנכנס לבקר את החולה בשבת, אומר: שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא"¹. השבת מביאה עמה רפואה.

אומר רבי לוי יצחק, שיש לזה רמז בפרשת משפטים, בפסוק "רק שבתו יתן ורפוא ירפא"². המילה "שבתו", אפשר לפרשה גם מלשון "שבת".

כאשר "שבתו יתן", כשתהיה בחינת ה"שבת", אזי "ורפוא ירפא".

ובלשונו של רבי לוי יצחק: "מה שכתוב רק שבתו יתן ורפוא ירפא. יתפרש שבתו מלשון שבת. היינו כששבתו יתן, בחינת שבת, אז ורפוא ירפא, שמשבת נמשך רפואה".

מוסיף רבי לוי יצחק ומבאר, שכפל הרפואה שבפסוק, הן "ורפוא", והן "ירפא", הינו כי גם ב"שבת" יש בה שתי בחינות, הן "מעלי שבתא", והן "שבתא דיומא".

(תורת לוי יצחק עמוד ס)

1. שבת יב

2. שמות כא, יט

תרומה

ארון וכרובים

בפסוק האחרון העוסק בציווי בניית ארון העדות אומרת התורה: "ונועדתי לך שם, ודיברתי איתך מעל הכפורת, מבין שני הכרובים אשר על ארון העדות"¹.

בסוף פרשת נשא ישנו פסוק דומה, אך מעט שונה: "ובבא משה אל אהל מועד לדבר איתו, וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפורת אשר על ארון העדות, מבין שני הכרובים, וידבר אליו"².

למרות הדמיון בין הפסוקים, ישנו הבדל ביניהם: בפרשת תרומה התורה מזכירה את הכרובים ואחריהם את ארון העדות, ואילו בפרשת נשא קודם מוזכר ארון העדות ולאחר מכן הכרובים.

הבדל נוסף: בפרשת תרומה המילה "ארון" כתובה מלאה, עם האות ו', ואילו בפרשת נשא כתוב "ארן" בכתיב חסר, ללא האות ו'.

מבאר רבי לוי יצחק: ה"ארון" עם לוחות העדות, הוא "יסוד-אבא" ואורותיו הנעלים, ואילו ה"כרובים" הם "ז"א ומלכות", הנקראים "בנים" ל"אבא-ואמא". "הכרובים", מדות, הם "בנים" של ה"ארון", מוחין.

כאשר התורה מקדימה את הכרובים, הבנים, לארון העדות, האבא - זהו בדוגמת דברי חז"ל "יפה כח הבן מכח האב"³. יתרה מזו: כפי שמבאר אדמוה"ז בתורה אור⁴, ששרשם של המדות, הבנים, נעלה יותר מהמוחין, האב, והם מוסיפים במוחין יתרון ותוספת שלא היה בהם בלעדיהם.

בפרשת תרומה, בה הכרובים כתובים לפני ארון העדות, שתוכנו הוא "יפה כח הבן מכח האב" - לכן ה"אב", הארון, הינו עם תוספות יתרון, של האות ו', שהוא קיבל הודות ל"בנים".

אך הסדר הרגיל הוא, שהאב קודם ונעלה מהבנים, מוחין, "אב ואם", נעלים ממדות,

1. שמות כה, כב

2. במדבר ז, פט

3. שבועות מח

4. יתרו, ד"ה "להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה"

"ז"א ומלכות", ולכן בפרשת נשא, שם ארון העדות מוזכר לפני הכרובים. וכיון שכאן לא ניכר שרשם הנעלה של הבנים, כך שהם אינם מוסיפים תוספת יתרון באב, לכן המילה "ארן" כתובה ללא האות ו'.

ובלשונו של רבי לוי יצחק: "אך בלאו-הכי הסדר הוא שהאב קודם וגבוה מהבנים, כשאין הבנים מוסיפים מעלה בהאב, ומוחין הם למעלה ממדות, זהו הכתוב בפ' נשא, הארן קודם להכרבים, שהאב קודם להבנים, וכתוב ארן חסר ו', כי הבנים הכרבים לא הוסיפו תוס' יתרון אור בהאב".

הסיבה להבדל בין הפרשיות, נעוץ בהבדל בזמנם: פרשת תרומה הינה לפני חטא העגל, כאשר בני ישראל, הבנים, שהינם כמו הכרובים, היו במעלה גבוהה שהוסיפו כח באב. לכן הכרובים מופיעים בפסוק לפני הארון, ואילו פרשת נשא, הינה לאחרי החטא ואחרי הירידה במעלתם של הבנים.

ובלשונו של רבי לוי יצחק: "בפ' תרומה היה זה קודם חטא העגל, שאז היו ישראל, שהם הם הבנים של הקב"ה, ע"ד כמו הכרובים, במעלה עליונה מאוד, ועל-דרך יפה כח הבן מכח האב, וכמו נצחוני בני בדרז"ל, וכן הקב"ה גוזר וצדיק מבטל, לכן כתוב שם הכרובים קודם להארון. מה-שאיין-כן בפ' נשא, הוא אחר שכבר חטאו בעגל, שירדו ממעלתן, ונטלו מהם העדיים שקבלו בחורב .. לכן בפ' נשא כתיב הכרבים, הבנים, לבסוף".

מוסיף רבי לוי יצחק ומבאר, שהאות ו' היא "עץ החיים, אות אמת, אות חיים". וכיון שהתורה הנמצאת בארון העדות היא "עץ החיים שכולו טוב", ובעת מתן תורה "פסקה זוהמתן"⁵, ועם ישראל היה כמו לפני חטא עץ הדעת, "חירות ממלאך המות"⁶ - לכן בפרשת תרומה המילה "ארון" כתובה עם האות ו', עץ החיים.

אך בפרשת נשא, אחרי הירידה של עם ישראל בחטא העגל, כאשר התורה יורדת לברר בירורים של טוב ורע, "עץ הדעת טוב ורע"⁷ - המילה "ארן" כתובה ללא האות ו', ללא עץ החיים.

(לקוטי לוי יצחק, שמות-דברים, שעה-10)

5. שבת קמו

6. שמות רבה מא, ז

7. בראשית ב, יז

תצוה

החושן והאפוד

שמות שנים עשר שבטי ישראל היו חקוקים בבגדי הכהן הגדול, גם על אבני החשן, וגם על אבני השהם שבכתפות האפוד.

אך הבדל יש ביניהם: השמות שהיו חקוקים על אבני החשן, נחקקו כל שבט על סוג אבן אחר, ראובן על אודם, שמעון על פטדה, לוי על ברקת וכן הלאה, שנים-עשר אבנים שונים לשנים-עשר שבטים. ואילו על כתפות האפוד, היו כל השבטים חקוקים יחד על סוג אבן אחת, אבן השהם¹.

ההבדל נעוץ במיקומם של אבני החשן ואבני השהם. אבני החשן היו מונחים מלפנים, ואבני השהם הינם חלק מהאפוד שמקומו מאחורי הכהן. החושן הוא בחינת "פנים", והאפוד הוא בחינת "אחור".

ובלשונו של רבי לוי יצחק: "והשרש לכל זה הוא ענין פנים ואחור, פנים לשון רבים, שהבחינות שבפנים כל בחינה ובחינה הוא בחי' בפני-עצמו, והבחינות שבאחור הם כולם יחד".

רעיון זה, ההבדל בין "בחינת פנים", שלכל פרט יש ביטוי משלו, לבין "בחינת אחור", שכולם נמצאים יחד - בא לידי ביטוי במקומות נוספים:

"שמים", הם בבחינת "פנים", ואילו ה"ארץ", היא בחינת "אחור". משום כך, כאשר דוד המלך מפרט את ההילול של צבא השמים וצבא הארץ - צבא השמים, "פנים", לכל פרט הוא כותב "הילול" אישי משלו, ואילו בצבא הארץ, "אחור", ישנו רק "הילול" כולל אחד לכולם.

בצבא השמים: "הללו את ה' מן השמים, הללוהו במרומים, הללוהו כל מלאכיו, הללוהו כל צבאיו, הללוהו שמש וירח, הללוהו כל כוכבי אור, הללוהו שמי השמים והמים אשר מעל השמים"².

ואילו בצבא הארץ: "הללו את ה' מן הארץ - תנינים וכל תהומות, אש וברד, שלג

1. ראה גם מאמר ד"ה "להבין ענין חושן ואפוד", ספר המאמרים תשכ"ו

2. תהלים קמח, א-יב

וקיטור, רוח סערה עושה דברו, ההרים וכל גבעות, עץ פרי וכל ארזים, החיה וכל בהמה, רמש וציפור כנף מלכי ארץ וכל לאומים, שרים וכל שופטי ארץ", כולם נכנסים יחד תחת "הילול" אחד.

זהו גם ההבדל בין "תפילין של ראש" ל"תפילין של יד", בתפילין של ראש לכל 'פרשה' יש 'בית' משל עצמה, ואילו בתפילין של יד, כל ארבעת ה'פרשיות' נמצאות יחד ב'בית' אחד. הסיבה לכך היא, בלשונו של רבי לוי יצחק: "תפילין של ראש, בז"א, שהוא בחינת פנים שמים, ותפילין של יד, במלכות, שהיא בחינת אהור, ארץ".

כמו-כן זהו ההבדל בין עיקר הדין בהדלקת נר חנוכה, "נר איש וביתו"³, נר כולל אחד לכל בני הבית, לבין המהדרין, המדליקים "נר לכל אחד ואחד". "סתם נר חנוכה הוא במלכות, ולכן די בנר אחד לכל בני הבית, ומהדרין הוא בז"א, לכן צריך נר לכל אחד בפני-עצמו".

הדבר דומה להבדל בין "מקרא", לבין "תרגום", "שניים מקרא, ואחד תרגום". המקרא הוא שניים, והתרגום הוא אחד.

רבי לוי יצחק מוסיף וכותב, שהדבר דומה להבדל בין "את שדרכו למנות"⁴, לבין "כל שדרכו למנות". ["את", הוא משמעותי יותר, הוא דבר שכולם מונים אותו, ואילו "כל", הוא "חלש יותר", שמובנו הוא שישנם אנשים המונים אותו].

ההבדל בין "את" ל"כל", הוא - ש"את" הוא תחילת וראשית, ה"פנים", של אותיות א"ת-ב"ש, ואילו "כל", הוא הסיום וה"אהור" של אותיות אלו.

ובלשונו של רבי לוי יצחק: "ולהעיר מענין את שדרכו למנות, כל שדרכו למנות. א"ת הוא הראשית והפנים דהא"ב דאתב"ש, כ"ל הוא האחרית דהיינו האחוריים דהא"ב הזה, וד"ל".

(לקוטי לוי יצחק, בראשית, עמוד ריד)

3. שבת כא

4. ביצה ג

פקודי

לרקוע זהב

כשהתורה מתארת כיצד ארגו את בגדי הכהן הגדול, שבין חוטי-הצמר שמהם טוו את בגדיו היו גם חוטים של זהב, היא כותבת: "וירקעו את פחי הזהב, וקיצץ פתילים, לעשות בתוך התכלה ובתוך הארגמן וגו"¹.

מבאר רש"י מה משמעות המילה "וירקעו": "טסין היו מרדדין מן הזהב .. מרדדין טסים דקים וקוצצים מהם פתילין לאורך הטס". היו לוקחים גוש זהב, ומרדדים אותו למשטח דק מאוד, וקוצצים ממנו פתילות דקות.

מבאר רבי לוי יצחק את המשמעות והתוכן הקבלי של "ריקוע הזהב".

"זהב" מסמל "גבורות" (צבעו של הזהב נוטה לאדום), ואת הגבורות - יש למולל ולרכך, שלא יהיו גסים.

דוד המלך אומר בתהלים: "מי ימלל גבורות ה"². את ה"גבורות" יש "למולל".

בלשונו של רבי לוי יצחק: "שהגבורות צריך למוללם ולהמתיחם כמ"ש וירקעו את פחי הזהב, שהמתיחו אותם, וזהב הוא בחי' גבורות".

רבי לוי יצחק מוסיף ומביא דוגמאות ל"מתיחת ומלילת" הגבורות, ממחנות עדת קורח, שהתורה אומרת: "ועשו אותם ריקועי פחים"³. קורח מסמל גבורות, ואת המחנות של עדתו: "המתיחו אותם, והוא לעשות אותם שיהיו דקים, ולא שיהיו גסים, שאז הם גבורות קשות".

בדומה לזה אנו מוצאים גם הרקיע שנברא ביום השני של ששת ימי בראשית.

היום השני של ששת ימי הבריאה הוא לנגד מדת הגבורה, וביום זה נברא ה"רקיע",

1. שמות לט, ג

2. תהלים קו, ב

3. במדבר יז, ג

שנקרא בשם זה על שם שהוא "רוקע" ונמתח, וכפי שהנביא ישעיהו מגדיר בנבואתו את בריאת השמים: "הנוטה כדוק שמים, וימתחם כאוהל"⁴.
את הגבורה יש לרקוע ולמתוח, שלא יהיו גבורות קשות, אלא למולל ולרכך.
(תורת לוי יצחק, עמוד קד)

לזכות

אלי' בן פייגל

נחמה דינה בת חדוה

משה שמחה בן נחמה דינה

דבורה מרים בת לאה רייזל

ישראל בן נחמה דינה

חי' מושקא בת נחמה דינה

שיינא בת חי' מושקא

דבורה לאה בת נחמה דינה

דוב בער בן נחמה דינה

אפרים בן נחמה דינה

לוי יצחק בן נחמה דינה